

Komisjon ei leidnud Rahvusooper Estonia juurdeehituse asjus üksmeelt

Rahvusooper Estonia juurdeehituse teema arutamiseks loodud linnavalitsuse ja rahvusooperi esindajatest koosnenud komisjon lõpetas oma töö ning avalikustas lõppraporti, kuid sellest hoolimata ei paista kusagilt mõlemale poolele sobivat lahendust.

President Alar Karis tõdes ühes oma kõnes, et meil napib oskust viisakalt eri arvamusele jääda. Estonia juurdeehituse ühiskomisjoni kohta see igatahes ei käi. Eilsel pressikonverentsil pakatasid mõlema poole esindajad positiivsusest, kuigi mõlemad olid sisuliselt samadel seisukohtadel kui mullu kokku kutsutud komisjoni töö alguses. Uus oli vaid see, et kui reeglina peaks mälestisena kaitse all oleva Estonia hoone juures ükskõik millise muudatuse tegemiseks vajalikud muinsuskaitse eritingimused välja andma Tallinna linn, siis nüüd tahetakse seegi ülesanne riigi kaela sokutada. Aga kõigest järjekorras.

Pärast punast kasti

Pärast seda, kui Postimees avaldas möödunud aastal rahvusooperi juurdeehituse plaanid, kus panime ühele pildile kokku praeguse Estonia hoone ning sellele kavandatava juurdeehitise mahulise eskiisi, kus juurdeehitis kujundaja tahtel punaseks värvus, tekitades sellega mõiste «punane kast», on arhitektid oma tööd edasi teinud ning tänaseks on valminud kolm eri mahuga varianti. Variant L ehk kõige suurem on selline, mis oma mahult lahendaks Estonia ruumiprobleemid nii, nagu rahvusooper seda sooviks.

See haukaks suure tüki riikliku kaitse all oleva Tammsaare pargi osaks olevast Uue Turu platsist ning juurdeehitis ulatuks enam-vähem Pärnu maantee kõnniteeni välja. Ehitis võtaks enda alla ka praeguse roheala all maa sees säilinud vanade bastionimüüride osad. Positiivse poole pealt saaks müüre vähemalt osaliselt eksponeerida kavandatava juurdeehitise keldriruumides. Rahvusooperi esindajana komisjoni töös osalenud arhitekt Toivo Tammik nentis, et Vabaduse väljaku rajamisel oli niisugune variant võimalik.

«L-variant on praegu tehniliselt võimalik, see on linnaehituslikult

postimees.ee

Rahvusooper Estonia
Estonia teater
Teater

hea ja seda Estonia pool toetas. Aruteludes mõistsid ka mitmed linna esindajad, et see on eesti rahva ees seisev võimalus lähema paarikümne aasta jooksul parendada teatri tingimusi,» lausus Tammik.

Ehitise alla jääva pargiosa kohta ütles arhitekt: «Kaitse alla võeti park käesoleva sajandi esimesel kümnendil, ja selles pargiosas, millest me räägime, praktiliselt kaitse alla võtmise aegset haljastust ei olegi, kõik on hiljem rajatud. Seal on puud, mida on võimalik ümber istutada või asendada.»

Ühiskomisjoni esimees, Tallinna strateegiadirektor Raido Roop selgitas, et Tammsaare park on riiklik kaitseala, mille valitseja on riigi keskkonnaamet ja mille hooldamisega tegeleb Tallinna keskkonna- ja kommunaalameti allasutus Kadrioru Park.

«Kirjutasime komisjoni poolt ka kirja riigi keskkonnaametile, et kuidas oleks olemasolevate piirangute raames võimalik juurdeehitust rajada. Kiri tugines kõige suurema mahuga alternatiivile, mis hõlmaks enamiku Uue Turu väljakust. Sellele vastati ametlikult, et tänaste piirangute raames on see ülikeeruline, kuid mitte välistatud,» rääkis Roop.

Roobi sõnul käis kümneliikmeline komisjon koos kaheksa korda ning kõik olid ühel meelel selles, et tänane Estonia hoone ei rahulda kaasaegse ooperiteatri vajadusi.

«Estonia on ehitismälestis terve hoone ulatuses. See on Eesti Vabariigi üks kõige tähtsamaid hooneid ja selle ajalooline dominantsus südalinnas peaks säilima, mis iganes otsuse me tulevikus teeme. Eriti väärtuslik on hoone esifassaad, mis jääb Estonia puiestee poole. Tagafassaadi on Alar Kotli ümber projekteerinud ja juurdeehituse puhul on küsimus tagafassaadi vaadeldavuses,» rääkis Roop. Ta lisas, et kuigi Peatänava projekt kogub kusagil linnavalitsuse riulis tolmu, võib see tulevikus siiski teoks saada ja seetõttu peab kindlasti vaatama seoseid juurdeehituse ja Peatänava vahel.

Ta möönis, et ka teisel pool Estonia hoonet asuv Teatri väljak võiks olla nii oma nime kui Rahvusooper Estonia vääriline. «Avalik ruum võiks olla Estonia hoone ümber aktiveeritud ja Estoniat toetav ja vastupidi, Estonia võiks aktiveerida avalikku ruumi,» lausus Roop.

Tuleb leida lahendus

Komisjoni töö tulemuse võib kokku võtta riigikogu esimehe Lauri Hussari kuulsa lausega: «Lahendus on lihtne, tuleb leida lahendus!»

Roobi sõnul lõppes komisjoni tegevus üksmeelse tõdemusega, et lahenduse otsimist tuleb jätkata. «Milline see lahendus täpselt on, selgub edaspidi. Arvestama peab, et riigikogu on sõnastanud rahastusotsuse just nimelt Estonia praeguse hoone juurdeehituse kohta. Linna poolt soovime lisada, et säiliks võimalus kaaluda alternatiivseid asukohti,» ütles Roop.

Hoonel lasuvate muinsuskaitsete piirangute täpsemaks analüüsimiseks on tema sõnul parim variant muinsuskaitsete eritingimuste väljaandmine. «Täna võib öelda, et me tegelikult veel ei tea, milline oleks Estonia juurdeehituse korral detailne riive fassaadile ja hoone sisemusele,» selgitas Roop.

Estonia Seltsi juhi Mart Miku sõnul kuulutabki Rahvusooper Estonia järgmise sammuna välja rahvusvahelise arhitektuurikonkursi. «Samuti tuleb algselt detailplaneering ja siis algab koostöö Tallinna linna ja Eesti Vabariigi vahel selleks, et vaadata, kas on võimalik piiranguid leevendada, ja järgmiseks tuleb maaomandi küsimus,» rääkis Mikk.

Maaomandi küsimus tähendab seda, et juurdeehitust kavandatakse linna maale. Leevendamist vajavad piirangud on aga Tammsaare pargi kaitsekord ning Tallinna vanalinna muinsuskaitseala põhimäärus. Roobi sõnul on need mõlemad riiklikud dokumendid, mille muutmise üle otsustab vabariigi valitsus.

«Kusjuures praegu kehtiv vanalinna kaitsekord on leebem kui uue korra eelnõu, mis sisuliselt välistab juurdeehituse Uue Turu väljaku osale, nii nagu näeb ette L-variant. Teise ja kolmanda variandi puhul on sekkumine hoone kehandisse palju suurem,» ütles ta.

Kuna juurdeehituse rahastamise otsuse on vastu võtnud riigikogu ning vanalinna muinsuskaitseala põhimääruse kehtestanud valitsus, siis soovitas Tallinna linn rahvusooperil sisuliselt ise riigistruktuuridega asju ajada. Et võimalike

valeotsuste tegemisest võimalikult distantseeruda, ei taha Tallinna linn isegi välja anda muinsuskaitselisi eritingimusi, mille koostamise on riik vastavalt halduslepingule linnale delegeerinud.

«Kui tuleb vastav pöördumine, siis linn saab otsustada, kas me tegeleme ise nende eritingimuste väljastamisega või delegeerime selle üles tagasi riigi muinsuskaitseametile. Haldusleping annab meile niisuguse võimaluse,» ütles Roop.

Ta rõhutas veel kord, et Tallinn soovib kindlasti kaaluda ka alternatiivseid asukohti rahvusooperi uuele hoonele. Kaaluda võiks eelkõige linnahalli või uusi arenevaid piirkondi, nagu Ülemiste City või Ülemiste järve piirkond.